

Ataki Ukrainy na rosyjską infrastrukturę eksportu naftowego

Filip Rudnik

W marcu Ukraina nasiliła ataki na rosyjską infrastrukturę naftowo-paliwową, uderzając przede wszystkim w obiekty obsługujące eksport ropy naftowej oraz paliw. Bezzałogowce zaatakowały terminale naftowe (bałtyckie Primorsk i Ust-Ługę oraz czarnomorski Noworosyjsk), a także znajdujące się w ich pobliżu obiekty infrastrukturalne. Uderzenia spowodowały znaczące zakłócenia prac instalacji. Na skutek ataków z 25 marca całkowicie wstrzymano załadunek w terminalu w Ust-Łudze (bliskość pożarów uniemożliwia cumowanie tankowców), jak również eksploatację zakładu przetwórstwa gazu i terminalu paliwowego, należących do koncernu Novatek.

Według danych firmy Vortexa eksport ropy i paliw z portów bałtyckich zmniejszył się w dniach 23–30 marca o 80% w porównaniu z poprzedzającym tygodniem, osiągając poziom 600 tys. ton. Co istotne, spadek widoczny jest też w załadunku z portów czarnomorskich – w dniach 22–29 marca wyeksportowano stamtąd blisko 1,4 mln ton ropy i paliw (26% mniej r/r, dane CREA), co wskazuje na trudności w osiągnięciu pełnej zdolności eksportowej po ataku z początku marca.

Częstotliwość i skuteczność ataków stanowią poważne wyzwanie dla Kremla. Uderzenia paraliżują znaczną część zdolności eksportowych – porty bałtyckie odpowiadają za około jedną trzecią całości wywozu rosyjskiej ropy i niemal połowę produktów ropopochodnych (zob. Aneks). W wypadku utrzymania się intensywności uderzeń Rosja będzie się zmagać z wyzwaniami natury logistycznej i finansowej. Utrata mocy eksportowych zwiększa presję na krajowe zdolności magazynowe, co może skutkować koniecznością redukcji wydobycia surowca oraz jego rafinacji. Spadek tempa eksportu przekłada się także negatywnie na sytuację rosyjskich koncernów naftowo-paliwowych, którym ataki blokują możliwość sprzedaży wolumenów na rynkach zagranicznych i czerpania z niej zysków. Jest to dla nich w obecnej sytuacji szczególnie bolesne ze względu na utrzymujące się wysokie ceny surowców i paliw, które tworzą korzystne uwarunkowania dla poprawy wskaźników finansowych po 2025 r., kiedy to firmy raportowały znaczący spadek dochodów (zob. [Rosnące korzyści w cieniu problemów. Konsekwencje wojny irańskiej dla Rosji](#)).

Komentarz

- **Ukraińskie ataki uderzają przede wszystkim w rosyjskie firmy z sektora naftowego, lecz na razie nie obniża to dochodów budżetowych Rosji.** Należy podkreślić, że fizyczna redukcja zdolności eksportowych nie wpływa w bezpośredni sposób na opodatkowanie sektora. Rosyjskie koncerny płacą bowiem podatek w momencie wydobycia surowca, a nie jego eksportu (choć podstawę dla stawki daniny określa się w oparciu o cenę

eksportową). Ukraińskie ataki tworzą jednak bardzo niekorzystne uwarunkowania dla działalności sektora, pozbawiając go możliwości eksportu i zarabiania na sprzedaży. W przypadku utrzymania się ograniczeń wywozowych w dłuższym terminie nie można wykluczyć, że będzie to generowało znaczne koszty także dla Kremla, który zostanie zmuszony do rekompensowania firmom strat. Negatywne konsekwencje dla budżetu będą natomiast widoczne w momencie, gdy rosyjskie koncerny zostaną zmuszone do obniżania wydobycia, co zmniejszy liczbę opodatkowanych baryłek.

- **Skuteczne ukraińskie ataki na infrastrukturę eksportową Rosji demonstrują ograniczenia Kremla w kontekście zapewniania ochrony kluczowym gałęziom gospodarki.** Co istotne, uderzeniom na obiekty infrastrukturalne towarzyszą również ataki na statki obsługujące tenże eksport – na Morzu Czarnym (tankowce), ale też Morzu Śródziemnym (atak na gazowiec „Arctic Metagaz”). Wraz z nasileniem presji państw zachodnich na tankowce tzw. floty cienia uderzenia Ukraińców tworzą bardzo niekorzystne tło dla rosyjskiego eksportu – koszty jego obsługi (fracht, ubezpieczenia) znacznie bowiem rosną z uwagi na zwiększenie się związanego z tymi operacjami ryzyka.

ANEKS

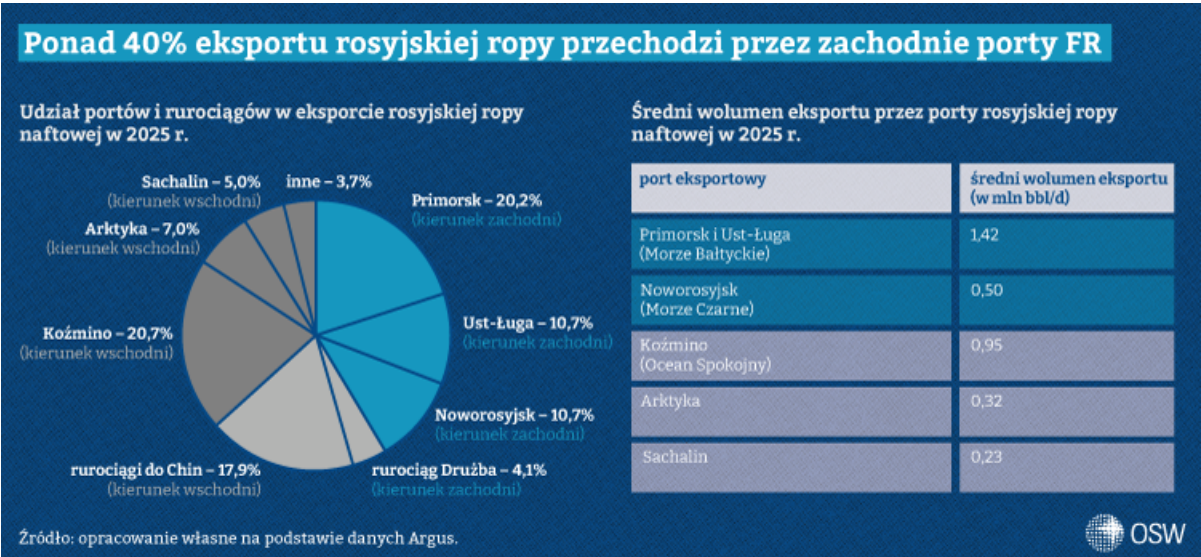

Tabela. Ukraińskie ataki na infrastrukturę naftowo-paliwową od marca 2026 roku

Data	Zaatakowany obiekt
2 marca	Noworosyjsk (terminal naftowy)
14 marca	rafineria Afipskij
21 marca	rafineria w Saratowie
23 marca	Primorsk (terminal naftowy), rafineria Baszneft' -Ufanieftiechim
25 marca	Ust-Ługa i Primorsk (terminale naftowe), port Wyborg
26 marca	rafineria Kirszy
27 marca	Ust-Ługa i Primorsk (terminale naftowe)
28 marca	rafineria w Jarosławiu
29 marca	Ust-Ługa i Primorsk (terminale naftowe)
31 marca	Ust-Ługa i Primorsk (terminale naftowe)
1 kwietnia	Ust-Ługa i Primorsk (terminale naftowe)